

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-4-364
Karar Sayısı : 12-11/374-109
Karar Tarihi : 14.03.2012

(Önaraştırma)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

B. RAPORTÖR : M. Okan ALPAY

C. BAŞVURUDA BULUNAN

: Mehmet DAĞDAŞ
Cumhuriyet Cad. Bayındır Sok. 1/A Pursaklar/Ankara

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN

20 : Akbank T.A.Ş.
Akbank Genel Müdürlüğü Sabancı Center 4. 34330 Levent/İstanbul
Finans Bank A.Ş.
Büyükdere Cad. No:129 34394 Gayrettepe/İstanbul
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.
Nispetiye Mah. Aytar Cad. No:2
34340 Levent Beşiktaş/İstanbul
Türkiye İş Bankası A.Ş.
İş Kuleleri Kule:1 Kat:15, 34330 Levent/İstanbul

30 **E. DOSYA KONUSU:** Akbank T.A.Ş., Finans Bank A.Ş., Türkiye Garanti Bankası A.Ş. ve Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin büyük şirketlere komisyon uygulamadan kredi kartları ile 12 aya kadar vadeli satış imkanı sundukları, ancak küçük esnaftan aylık ortalama %1,5-2 oranında komisyon alarak haksız rekabete yol açtıkları iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuruda özetle; Akbank T.A.Ş., Finans Bank A.Ş., Türkiye Garanti Bankası A.Ş. ve Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin büyük şirketlere komisyon uygulamadan kredi kartları ile 12 aya kadar vadeli satış imkanı sundukları, ancak küçük esnaftan aylık ortalama %1,5-2 oranında kredi kartı üye işyeri komisyonu aldıkları belirtilmiştir.

40 **G. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 25.11.2011 tarih ve 8065 sayı ile intikal eden başvuru üzerine hazırlanan 05.01.2012 tarih ve 2011-4-364/İİ-12-385.SK sayılı İlk İnceleme Raporu görüşülerek, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti amacıyla önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 09.03.2012 tarih ve 2011-4-364/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili raporda, önaraştırma konusu dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

50 Kartlı ödeme sistemlerinde, bir bankanın üstlenebileceği iki işlev bulunmaktadır. Bunlardan birincisi ihraççılık, ikincisi ise kabulcülüktür. Bir banka aynı anda kabulcü ve ihraççı olabileceği gibi, sadece ihraççı durumunda da olabilir. Kart ihraç eden bankalar kredi kartları basmakta ve müşterilerine dağıtmakta, kart kabul eden, başka bir deyişle kabulcü bankalar ise üye işyerleri ile belirli bir komisyon (üye işyeri komisyonu) karşılığında anlaşmalar yaparak bu işyerlerine satış noktası terminalleri (POS-Point of Sale Terminal) sağlamaktadır. Bir işyeri bir kabulcü banka ile anlaşma yapınca, o bankada söz konusu işyeri için bir hesap açılmakta ve işyeri tüketicilerin kartlı ödeme yapmalarından kaynaklanan bütün alacaklarını anlaşmalı olduğu bankadan almaktadır.

60 Bir üye işyerinde kredi kartı ile alışveriş yapıldığında, kart hamilinin kart bilgileri, üye işyerindeki POS cihazı aracılığıyla kabulcü bankaya aktarılmakta, oradan da kart hamilinin bankasına, yani ihraççı bankaya aktarılmaktadır. İhraççı banka, kart hamiline her ay hesap özeti bilgilerini yollamaktadır. Kart hamili ise üye işyerinden almış olduğu mal veya hizmetin bedelini kendi ihraççı bankasına ödemekte, ihraççı banka da takas komisyonunu kestikten sonra kalan bedeli üye işyerinin kabulcü bankasına ödemektedir. Son olarak kabulcü banka, üye işyeri komisyonunu kestikten sonra kalan meblağı üye işyerine aktarmaktadır.

70 Rekabet Kurumu bünyesinde, Tüm Kartları Kabul Kuralı'nın rekabet üzerindeki etkilerine ilişkin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 27. maddesinin (a) bendi çerçevesinde yapılan ve 25.11.2009 tarihinde tamamlanan sektör araştırmasında, kabulcü bankaların banka ve kredi kartı ile alışveriş işlemlerine yönelik üye işyerlerinden tahsil ettikleri üye işyeri komisyonlarını hangi esaslara göre belirlediği araştırılmıştır. Buna göre bir işyerine uygulanacak komisyon oranının belirlenmesinde,

- (i) İşletmenin iş hacminin,
- (ii) Bankanın kartlı ödeme araçları ile gerçekleşen cirosunun,
- (iii) İşletmenin banka ile yürüttüğü diğer ticari işlemlerin büyüklüğü dikkate alınmakta ve bankaların üye işyerlerinden talep ettikleri komisyon oranları söz konusu büyüklüklere göre değişiklik gösterebilmektedir.

80 Öte yandan bilindiği üzere 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesine göre, "*Bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması hukuka aykırı ve yasaktır.*" Söz konusu maddenin ikinci fıkrasının (b) bendinde ise "*Eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek, doğrudan veya dolaylı olarak ayırimcılık yapılması*" kötüye kullanma halleri arasında sayılmıştır. Şikâyet başvurusuna konu bankaların, farklı işyerlerine kredi kartı ile alışveriş hizmetine ilişkin farklı oranda üye işyeri komisyonu uygulamasının yukarıda bahsi geçen 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin (b) bendi kapsamında ihlal olarak değerlendirilebilecek nitelikte olduğu düşünülmüştür. Bu çerçevede, öncelikle şikâyet konusu bankaların kredi kartı hizmetlerinde hakim durumda olup olmadığının, ardından ise iddia konusu eylemlerin Kanun'un 6. maddesi kapsamında kötüye kullanma niteliğini taşıyıp taşımadığının tespit edilmesi gerekmiştir.

90 Söz konusu analizde başlangıç noktası, hakkında inceleme yapılan tarafların ilgili pazarda hakim durumda olup olmadığının incelenmesidir. POS sayısı açısından ilk 10 banka sıralamasına bakıldığında, hakkında inceleme yapılan ve en yüksek pazar payı % 21 olan tarafların hiçbirinin ilgili pazarda hakim durumda bulunmadığı anlaşılmıştır. Bu çerçevede, inceleme konusu şikâyet hakkında 4054 sayılı Kanun kapsamında bir işlem yapılamayacağı kanaatine ulaşılmıştır.

12-11/374-109

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.